D·N
19/6 1948

Stora skolreformen

Det har sagts att den stora skolreformen skulle beslutas redan vid riksdagen 1949. Denna tidtabell tedde sig rimligare för ett år sedan än nu. Tidigare räknade skolkommissionen med att bli färdig vid årsskiftet — då skulle remissinstanserna ha fått tid till en ordentlig granskning av det svåra och omfattande ärendet, som för resten inte bara består av kommissionens betänkande, utan även av den Baggeska skolutredningen. En så vidlyftig sak bearbetas inte på ett tillfredsställande sätt under några sommarmånader. Även de som är mest intresserade av att reformverket inte dröjer i onödan måste säga sig att det vore olyckligt om det hela nu skulle expedieras i sprintertakt, alltså med en remisstid på tre månader för att regeringen skall hinna bli färdig med sin slutprövning till mitten av nästa riksdag. Avgörandet om tidpunkten för principbesluten tillkommer närmast den regering som sitter efter septembervalet, men det är nödvändigt att redan nu välja en arbetshypotes med hänsyn till den förberedande granskningen. Ecklesiastikminister Weijne, som själv med så stort intresse har lett kommissionens verksamhet, bör vara angelägen att resultaten av dessa ansträngningar att uppnå en samlande linje kommer till sin rätt genom en omsorgsfull behandling i nästa akt.

Försöken att förlika skilda intressen om en i stort sett enhetlig lösning har verkligen lyckats — det är mycket glädjande att konstatera detta. För första gången på länge har en allmän skolkommitté frigjort sig från den olycksaliga tvedräktsandan och skapat goda förutsättningar för en uppgörelse som inleder en nydanartid i demokratiseringens tecken inom hela den svenska skolan. Dagens Nyheter anser det sakligt riktigt att stödja denna allmänna strävan. Den debatt som kommer att föras i dessa spalter åsyftar att ta vara på och om så behövs förbättra möjligheterna att åstadkomma en sådan genomgripande skolreform på längre sikt.

Den största svårigheten är nu lärarbristen, trångboddheten och landsbygdens eftersläpning. På grund av nativitetsökningen kommer antalet skolpliktiga barn att till 1956—1957 växa med över 40 procent enligt gjorda prognoser. Samtidigt ställer skolreformen — inte minst övergången till nioårig skola — skärpta anspråk. Beträffande bristen på skollokaler, så har man väl rätt att hoppas att trycket på byggnadsmarknaden — beroende på att flera ogynnsamma omständigheter har stött samman — småningom skall hävas. Men då vill det till att skolans intressen förfäktas lika ihärdigt som de enskildas intresse av ökad byggenskap. Från alla synpunkter är det lämpligast att fixera riktpunkterna för framtidens medborgarskola utan att låta det trångmål som uppstått i den nuvarande konjunkturen bli utslagsgivande. Det nya förslaget anvisar flera utvägar att bekämpa svårigheterna såväl i fråga om lärare som lokaler — där finns nog också mera att uträtta. För övrigt väntar inte skolexperterna att deras plan skall vara helt genomförd förrän på 1960-talet. I städerna är naturligtvis utsikterna fördelaktigare än på landsbygden: det är väl att märka inte meningen att de motvilliga i eftertruppen skall bestämma takten. De liberala krafterna inom folket, oavsett partibekännelse — och oberoende av om de befinner sig i stad eller på land —, måste sörja för att den progressiva andan bevarar övertaget både under dessa motiga år och i fortsättningen. Just nu är det särskilt viktigt att upprätthålla en värdeskala som kräver betydande offer för folkbildningen.

Här är inte plats att genast gå in på en närmare diskussion av enskilda delar i reformprogrammet. Några brännande punkter har förut debatterats — det ser ut som om åtminstone en del av dem nu skulle bli mindre omstridda, eftersom kommissionen, sedan den lyssnat till kritiken, har filat på sina projekt. I ett fall, nämligen gymnasieorganisationen, erbjuder den generöst nog alternativa förslag: ett radikalare (det kluvna gymnasiet), ett mera traditionsbundet (med obruten undervisningsgång). Att det förra är kommissionens önskelinje framgår tydligt av resonemanget. Det erbjuder betydande fördelar, bland annat att skjuta studentexamen något i skymundan. Men riskerna faller samtidigt i ögonen, flera antaganden är oprövade, och fortfarande måste man räkna med starkt motstånd på lärarhåll, speciellt från humanisterna. Remissbehandlingen bör ge säkrare vägledning till slutprövningen. En öppen fråga är likaledes om differentieringen i skolundervisningen planeras på lyckligaste sätt. Tyvärr rör man sig även där i stor utsträckning med obestyrkta antaganden. Den svenska skolan lider sedan länge av likriktningens fördömelse; det har medfört en fattigdom på omdömesmaterial, som i hög grad besvärat kommissionen.

Ett tilltalande drag är att den vill ge friare spelrum åt enskilda initiativ, åt pedagogisk upptäckarhåg, framför allt i det inre skolarbetet. Låt oss hoppas att detta inte bara är fromma förhoppningar. Liknande tycker man sig dock förut ha hört utan synbara resultat. Kommissionen utlovar tillika att kurstrycket och examenspressen inom det högre skolväsendet skall lätta — en utfästelse som hälsas med jubel, endast dämpat av tanken på tidigare besvikelser. Den svenska skolan behöver större frihet i dessa hänseenden, det är inget tvivel om det. Skulle en närmare prövning göra sannolikt att de föreslagna reformerna verkar i den riktningen, så kommer detta att i hög grad öka sympatierna för kommissionens program.

Riksdagssammanträden.

Lördagen den 19 juni 1948.
Första Kammaren kl. 11 f. m.
Andra Kammaren kl. 11 f. m.
Utrikesutsk. kl. 10 f. m.
1:a Lagutsk. kl. 10 f. m. Obs.! Tiden.

— Skönt att slippa bekymmer ett tag!
— Så får du desto fler, när du kommer hem...
— Ingalunda, din pessimist. Allt är ordnat — värdepapper, kuponger, räkningar, räntebetalning. Och testamente med för den delen.
— Hur ordnar du allt det då?
— MIN BANK, broder, SKANDINAVISKA BANKEN

Tag ett samtal med Skandinaviska Bankens Notariatavdelning eller begär från något av bankens kontor prospekten "Värdepappersförvaltning under bankgaranti" och "Anlita sakkunskapen — det lönar sig".

Herr Undéns dementikonst

Västmakterna har gjort vissa föreställningar hos den svenska regeringen. Uppgifterna härom har av utrikesledningen dementerats på ett sådant sätt att den svenska allmänheten måste få intrycket att inga föreställningar gjorts. Samtidigt meddelar utrikesministern vid en presskonferens det verkliga förhållandet. Då detta dubbelspel klarläggs svarar han med en ny dementi, som fastslår att vissa speciella uppgifter om föreställningarnas beskaffenhet är oriktig. Men han vill fortfarande inte tala om vad som förekommit, inte ens öppet erkänna att föreställningar gjorts. Från den ena formen av dementi glider han över till den andra. Denna undvikandets och undflyendets politik är den sämsta tänkbara; den ger stöd åt lösa och överdrivna rykten genom att inte klarlägga den enkla sanningen.

Två metoder har här begagnats. Utrikesledningen och vissa tidningar har dementerat uppgifter som de i själva kärnfrågan vet vara riktiga; utrikesledningen har därjämte sökt binda pressen vid tystnad genom att "förtroligt" meddela vad som skett. Detta är den Undénska metoden. Dagens Nyheter har inte velat delta i detta falskspel, så mycket mindre som tidningen uttryckligen och systematiskt förklarat sig delta i presskonferenser blott under den förutsättningen att pressmännen självständigt får bedöma i vad mån de skall publicera lämnade meddelanden.

En fallfärdig utrikespolitiks sista tillflykt är mörkläggning och indignerade dementier. Hr Undén är nu framme vid det stadium då dementikonsten tros vara statskonst.

Ett rättskrivningsprov är inte skönlitteratur,

men skolöverstyrelsen fordrar dock att det skall vara avfattat på ett enkelt och naturligt, för barnen lätt begripligt språk. Med bästa vilja kan man inte tycka att det inträdesprov i rättskrivning till läroverkets klass 1_5 i en större svensk stad som på torsdagen återgavs i Dagens Nyheter fyller dessa krav. Den sällsamma berättelsen om gesällerna på gästgivargården kunde komma en vuxen läsare att med ett leende tänka på Falstaff Fakir eller på den sorts sällskapslekar då det gäller att sammanfoga givna bisarra ord till ett formellt sett sammanhängande helt — i detta svårstavade sammanhang saknade man endast de klassiska dalkjusan, fiskgjusen och sjubbskinnspälsen. Men de tioåriga inträdessökandena log säkert inte, varken åt att rågstråna blivit sköra i stjälken eller åt att gesällerna helt olämpligt stjälpte kärvar i en vagn, vars ena hjul sjunkit djupt i smörjan.

Skolöverstyrelsen har på förfrågan meddelat att dessa rättskrivningsprov i regel görs upp av någon eller några lärare i varje läroverk — Stockholmsläroverken har dock gemensamt prov — och att läroverkens rektorer svarar för dem. Skolöverstyrelsen befattar sig inte med provens utformning, om inte klagomål inkommer, t. ex. från föräldrar.

Att stava rätt är nog bra. Men att göra rättstavning till någon konst för konstens egen skull ger detta nödvändiga läroämne en prägel av pedanteri.

PRESSGRANNAR

En utskottsmajoritet vill införa provisoriskt utgivningsförbud — under vissa förutsättningar — inte bara under krig utan även vid krigsfara, ett önskemål som Aftontidningen (s) finner synnerligen förhastat. En sådan ändring av regeringsförslaget skulle öka faran för det fria ordet utan att minska den för landet:

Det fanns naturligtvis tidningar under kriget, vilkas nedläggande — icke administrativa indragande — de flesta svenskar skulle hälsa med tillfredsställelse. Men faran av deras utgivande bör icke överdrivas. Ingen lät sig förföra av Dagsposten, som icke förut var förförd. Och skulle verkligen fara uppstå för ett krig med Sovjetunionen, torde få svenskar låta bedra sig av Ny Dag.

Redan propositionen kom att något minska utrymmet för den fria pressen i jämförelse med kommitterades förslag. Den citerade tidningen erinrar om att en meddelare till en tidning vars meddelande icke inflyter skall kunna åtalas för sitt försök att genom tidningen ge offentlighet åt saken. Det ligger onekligen en viss motsägelse i denna bestämmelse. Publicerar tidningen meddelandet är meddelaren fri från ansvar. Tidningen kan naturligtvis åtalas, om grund härför skulle föreligga. Men dess sak blir underkastad en annan och förmånligare behandling än meddelarens kan bli:

Den spridning ett meddelande kan givas utan tidningspressens hjälp är vanligen icke stor. Åtalas meddelaren kan det befaras att hans berättelse får en spridning genom tidningarna som eljest skulle ha uteblivit. Det är emellertid klart att många meddelanden som gott kan vara värda att offentliggöras på grund av denna bestämmelse aldrig når tidningspressen. Meddelaren vet ju aldrig om tidningen eller någon tidning över huvud vill befatta sig med saken. Om så icke blir fallet står han risken att bli åtalad, om hans berättelse kommer ut. Det kan säkert avhålla många, som nu utan risk kan relatera fallet för en tidning, som efter eget bedömande får publicera det eller låta bli.

Den som anser likgiltigt, om en person i förtroende kan vända sig till en tidning med meddelandet om en eller annan händelse, han har faktiskt ingen föreställning om vad den fria pressen betyder för renhållningen i ett land. Det finnes människor som helt enkelt aldrig skulle kunna göra sin rätt gällande utan med pressens hjälp. Såväl myndigheter eller myndighetspersoner som enskilda gör sig skyldiga till fel och försummelser, övergrepp och underlåtanden, som ofta skulle tigas ihjäl, om icke den fria pressen funnits.

Det vill till att dessa saker klargörs ordentligt före kammarbehandlingen, eljest kan det ske en olycka — till den militära och civila byråkratins förmån, men till fria medborgares nackdel. Frågan är viktig.

Kran av att lagutskottets kautschukparagraf i spionlagen avvisades i första kammaren kan delas av socialminister Möller, folkpartiledaren Ohlin, folkpartisterna Manne Ståhl och Åke Holmbäck samt socialdemokraten Georg Branting. Visserligen är det än så länge bara en halv seger — andra kammaren gick på utskottets linje —, men den som vinner tid brukar ju också vinna litet mera, anmärker Expressen (fp). Egendomligt var emellertid att se regeringen plus en del av folkpartigruppen i en hård kamp mot en stor majoritet av andra kammaren:

Det är kanske litet fel trots allt att tala om regeringen som en absolut enhet. Snarare kan man kanske säga att folkpartigruppens talesmän understödde majoriteten av regeringen, medan den socialdemokratiska andrakammargruppen jämte första lagutskottet slog vakt om inrikesministern, statsrådet Mossberg. Den saken är nämligen ganska tydlig att man i denna fråga kan tala om en spricka i regeringen. Visserligen röstade samtliga i voteringen deltagande regeringsledamöter för professorerna Ohlins och Holmbäcks förslag, men samtidigt förklarades energiskt från lagutskottets sida att det tyvärr frånvarande statsrådet Mossberg skulle bli besviken om inte utskottets kautschukparagraf gick igenom... Justitieministerns — den egentlige förslagsställarens — uppträdande i den här debatten verkade med förlov sagt en aning virrigt. Han tycks under hand ha gått med på utskottets skrivning och dess kraftiga utvidgning av spioneriparagrafens giltighetsområde.

Men departementsstyret tycks ha blivit verkligt djupt rotat inom den sittande regeringen, ty i annat fall hade det väl varit naturligt att statsministern ingripit och yttrat sig, när en av regeringens ledamöter kraftigt går till angrepp mot ett utskott som energiskt stöder sig på ett annat statsråd, medan det tredje statsrådet tvekar om vilket ben han egentligen skall stå på:

En förklaring till statsministerns tystnad är kanske att hela läget så plötsligt förändrades och förändrades på ett tämligen oväntat sätt att regeringen för en stund tappade koncepterna... Att "frihetspartiet" högern höll sin linje, dvs. största möjliga frihet för polisen att ingripa och minsta möjliga rättssäkerhet för den enskilde, var väl bara naturligt och väntat!

Eftersom förstakammarbeslutet innebär en kompromisslinje som är logiskt uppbyggd, ligger det nära till hands att anta att denna gör sig starkast gällande vid sammanjämkningen.

Statsutskottets socialdemokratiska ledamöter lyckades i sista stund få in en trosbekännelse till herr Undéns utrikespolitiska linje i försvarsutlåtandet. Svenska Dagbladet (h) frågar efter motiven:

Antingen betyder detta att utrikespolitiska omständigheter tillkommit, som regeringen anser motivera en i vissa avseenden skärpt hållning. I så fall böra dessa redovisas. Eller också finner regeringen det lämpligt att binda riksdagspartierna vid utrikespolitiska formuleringar — i god tid före den väntade utrikesdebatten. I så fall böra partierna låta förstå att man icke tänker finna sig i snabbtillverkade munkorgar. Samtidigt böra de med uppmärksamhet följa eventuella försök från socialdemokratiskt håll att åt sig snickra en valplattform som fredspartiet framför andra.

Högerreservanterna ha säkerligen med sin reservation icke frånträtt anslutningen till en alliansfri politik som samlande linje men de ha heller icke velat godtaga uttolkningar av denna, som vittna om ovillighet att ta nödig hänsyn till den hårda verklighet, i vilken vi leva, vad de neutralitetsrättsliga formalisterna än tänka och tycka.

Högerns starke Arvid är vådligt tapper och vådligt muskulös — han bröstar sig över sin styrka som om han kunde lägga vem som helst till marken med sina ordkonster. Försök att välja en ståndpunkt, det skulle vara mera imponerande!

Sovjets reducering av skadeståndskraven på Finland har kommunisterna sökt begagna till egen berömmelse. Fredrik Valros refererar i Finska pressmeddelanden ett avsnitt ur detta meningsutbyte:

Denna argumentering bemöts från borgerligt och socialdemokratiskt håll med hänvisningar till att även Ungern och Rumänien fått sina skadestånd minskade på samma sätt som Finland, att dessa lättnader ingår i Sovjetunionens allmänna politik, att de icke förbundits med några speciella inrikespolitiska villkor och att Sovjet uttryckligen sagt ifrån att det icke vill blanda sig i Finlands inre förhållanden. De nyss anförda synpunkterna förfäktades ytterst energiskt av den kände socialdemokratiske förgrundsmannen Unto Varjonen i ett tal den 13 juni. Han stödde sig på vad Pravda och Izvestija yttrat om skadeståndslättnadernas betydelse i kampen mot de angloamerikanska krigshetsarna och mot Marshallplanen. "Vi kan lämna åt våra kommunister att polemisera mot Pravda, om de önskar vidhålla sitt påstående att lättnaderna åstadkoms tack vare deras förtjänster — eller också kan de acceptera antagandet att de är just de krigshetsare, som Pravda avsåg."

Svensk och nordisk försvarspolitik

Av fil. dr YNGVE LARSSON

FÖR DEN SOM UPPSKATTAT Dagens Nyheters inlägg i den utrikespolitiska debatten och som delat tidningens allmänna orientering men ändock icke velat instämma i dess slutsatser för den aktuella politikens del, utan tvärtom deltagit i riksdagens allmänna anslutning, den 4 februari i år, till en alliansfri utrikespolitik, för den som tillika såsom liberal vill tillmäta den fria debatten avgörande betydelse i ting av så vital innebörd — för en sådan person ter sig denna debatt alltmer otillfredsställande i så måtto att den åtminstone på svensk sida avlyssnas under tystnad av den stora och som man får förutsätta politiskt intresserade allmänheten, vilken likaså utan nämnvärda reaktioner mottar rykten om de eventuella och preliminära avgöranden som kan ha träffats vid regeringarnas överläggningar. Ett ytterligare skäl att ta till orda i ämnet utgör den olyckliga divergens mellan svensk och norsk utrikespolitik som alltmera framstår som resultat av de ministeriella samtalen.

Jag fastslår följande av betydelse för den aktuella svenska utrikespolitiken.

Sveriges och Nordens dominerande utrikespolitiska problem är hotet från öster, betingat av den ryska offensiven i spänning mellan öst och väst. Om vi alltså förklarar att vi med all makt kommer att försvara vår frihet, så har denna förklaring på grund av världsläget och vår egen geografi adress öster ut. Ett hot från väster ter sig osannolikt, overkligt, konstruerat.

Onödigt att tillfoga att Norden därjämte idémässigt är västligt orienterat, att vi med västern har grundläggande kulturella och politiska värderingar gemensamma, att vi känner oss främmande, fientliga gentemot Sovjetblocket, kanske icke inför den kommunistiska samhällsordningen som sådan, utan fastmer emot dess brist på mänsklighet och intellektuell hederlighet.

Under ett krig öst—väst är det möjligt — sannolikt eller osannolikt, i varje fall möjligt — att Norden kan hållas utanför. Skulle så icke bli fallet, är det emellertid i högsta grad osannolikt att kriget icke kommer att beröra Nordens alla fria stater, att alltså exempelvis ett anfall mot Sverige stannar vid Kölen, att ett anfall mot Norge icke drar Sverige med i kriget, att en ockupation av Jylland och de danska öarna icke omedelbart siktar mot den skandinaviska halvön.

Att Sverige i neutralitetens form skulle kunna bevara sin fred och ett väsentligt mått av rörelsefrihet, liksom under det senaste kriget, är icke längre möjligt att räkna med. Vårt relativa oberoende, trots den tyska ockupationen av Danmark och Norge, betingades väsentligen av den latenta spänningen eller öppna konflikten mellan Tyskland och Ryssland. I detta läge och självfallet också med stöd av en för oss allt gynnsammare militär maktbalans kunde vi till och med trots avspärrningen genomföra en viss, för vår ekonomi betydelsefull handel väster ut.

Genom världskrigets utgång har dessa förutsättningar försvunnit. Om Ryssland, såsom vissa strateger spekulera, i en kniptångsrörelse över Danmark och Finnmarken skulle lyckas ockupera Norge, så vore nederlaget i lika mån svenskt. Vi vore i ett hopplöst militärt läge och skulle helt sakna det stöd av andra maktpolitiska faktorer som under det förra krigets inringning dock gav vårt läge en viss balans. Vi måste kapitulera för ryska maktbud; även om vi undginge ockupationen vore detta endast på villkor att vår produktionsapparat ställdes i rysk tjänst, med de risker för anfall från andra sidan som därav måste följa. Om vi menar allvar med våra deklarationer och vi till det yttersta vill försvara vår frihet, så kan vi ingalunda — såsom den norska socialdemokratiska tidskriften *Kontakt* i en högst intressant artikel antagit — finna oss i "at leve som en øy i et russisk maktområde". En sådan extrem tolkning av vår "traditionella neutralitetspolitik" kan rimligen varken vara regeringens eller det svenska folkflertalets. Skulle å andra sidan en rysk offensiv mot väster — som synes antagligare för en stor landmakt — gå fram över Sverige, så kan dess mål icke vara vår gräns mot Norge: den riktar sig självfallet mot Atlantkusten, mot norska hamnar och flygfält.

Icke blott här angivna politiska omständigheter, utan även viktiga militära skäl talar för att den skandinaviska halvöns försvar i det krigsfall som här avhandlats föres gemensamt. Mellanskandinaviens kuperade och skogiga terräng lär bjuda goda förutsättningar för defensiv krigföring, om denna får operera över hela halvön. Ett ryskt anfall mot Norges Atlanthamnar, eventuellt genom luftlandsättningar, hotar svenska vitala intressen; för Sverige är det sålunda paradoxalt nog en militär fördel att få försvara även Norge! En fientlig ockupation av Jylland, och än mer av de danska öarna, innebär det allvarligaste hot mot Skåne och Sydsverige. Antagligen borde försvaret av dessa landsändar föras vid Stora Bält, icke vid det smala Sundet.

Här angivna omständigheter för mig till den slutsatsen att de tre fria nordiska ländernas försvar bör samordnas så att, för den händelse Norden skulle indras i ett sådant krig som här förutsatts, försvaret kan föras enhetligt och med enhetligt rustade krafter. Den samverkan som de nordiska ländernas geografiska läge betingar går alltså ut på en enhetlig militär planläggning för ett visst befarat krigsfall. Denna planläggning förutsätter ett samråd mellan de militära fackmyndigheterna i hägnet av det fria politiska samarbete som blivit en nordisk tradition. Däremot kan jag icke finna att den intressegemenskap som det här är fråga om nödvändigtvis för fram till ett formligt försvarsförbund, ett *Schutz- und Trutzbündnis* av den fasta karaktär som förutsätter en gemensam utrikespolitik. Naturligtvis bör, liksom redan sker, samråd i utrikespolitiska frågor äga rum, men varje land kan behålla sin nuvarande utrikespolitiska frihet — med förbehåll för den enighet om vårt läge i världen och om de risker vi gemensamt löper som motiverar den militära samordning varom nyss varit tal. Denna enighet ger naturligen av sig själv en viss gemensam utrikespolitisk grundorientering.

På mera bundna villkor torde det också, såsom Halvard Langes tal gett besked om, bli svårt eller omöjligt att genomföra en militär samverkan. Norge synes icke vara villigt avstå sin frihet att ge sin orientering väster ut, betingad av så många faktorer, historiska och ekonomiska, för att icke tala om färska krigserfarenheter, de former som kan finnas lämpliga.

Och, för att vända på saken, skulle Sverige å sin sida var benäget att binda sin utrikespolitiska handlingsfrihet vid ett sådant försvarsförbund? Låt oss ta det enda politiska avtal vi ingått sedan krigsslutet, nämligen rysskrediten — ty utan tvekan måste detta avtal, om man ser till dess förhistoria, anses politiskt betingat: i politiska hänsyn finner det sin egentliga motivering. Avtalet var emellertid onekligen en antinordisk uppgörelse: det har begränsat våra möjligheter att ge krediter till våra nordiska grannar, med deras krigshärjade och knappa ekonomi. Att så är fallet har på ett olustigt sätt visat sig i vårt nuvarande, oförutsett trånga valutaläge, då vi nödgats att gentemot våra närmaste grannar och vänner uppställa krav på dollarlikvider för varuleveranser eller rent av begränsa tidigare i utsikt ställda krediter. Följer man den tolkning som regeringen nyss givit av utrikesutskottets uttalande om den önskvärda begränsningen av vår sammanlagda utrikes kreditbelastning, så skulle egentligen varje minskning eller återbetalning av tidigare utfästa krediter som vi kan avpressa den danska eller norska folkhushållningen användas för att fylla våra löften om en rysk miljardkredit. Allra minst den som trots det ryska avtalets uppenbara antinordiska följder ansett det representera ett viktigt svenskt intresse och som följaktligen vill förbehålla Sverige utrikespolitisk handlingsfrihet i sådana ting, jämsides med en militär samverkan med Norge av här antydd art, lär kunna göra invändningar emot att Norge vill betinga sig en motsvarande utrikespolitisk frihet.

Här är dock tydligen den springande punkten i det svensk-norska samförståndet eller bristen på samförstånd. En fri norsk utrikespolitik anses innebära risker för att vi, som det heter, på en bakväg skall föras in i en stormaktsallians, i någon anglosachsisk Bevinplan med amerikansk garanti. Man vill sålunda ge den militära samordningen formen av ett verkligt försvarsförbund, med principiellt gemensam utrikespolitik. Och denna utrikespolitik kan självfallet icke vara någon annan än den svenska neutralitet som i nuvarande läge framför allt synes ta sig uttryck i kyla väster ut. Jag kan för min del icke undgå intrycket att i denna begreppsmässigt hårda fixering av ett nordiskt samförstånd återklingar vissa konstruktioner av ett rättsligt hopknutet Norden, vars popularitet här i Sverige under krigsåren var psykologiskt förklarlig som dagdrömmar på guldgrund, ägnade att skänka en kompensation av dagens förödmjukande splittring — men naturligen lika impopulära i det tyskbesatta Norge, där man fat-

YRKESVALET
är ofta ett problem.
MILITÄRYRKET
ger rika valmöjligheter.
Rådfråga rekryteringsofficeren vid närmaste förband, den offentliga arbetsförmedlingen eller Försvarets Anställningsbyrå, Stockholm.
FÖRSVARETS ANSTÄLLNINGSBYRÅ

I dag utkommer
den efter modernt utländskt mönster upplagda tidtabellen — med Stockholm som utgångspunkt eller mål — den överskådliga, lagom stora
TRAFIK TABELLEN
I FICKFORMAT

Resande mellan Stockholm och mer än 1000 viktigare orter över hela Sverige samt med huvudlederna till utlandet har därmed fått en trafikbok, som enkelt och bekvämt ger alla behövliga uppgifter för resan.
TÅGTIDER — Samtliga tågs avgångstid från Stockholm och ankomsttid till bestämmelseort.
KORTASTE RESVÄG — event. alternativa resvägar.
BILJETTPRISER — 2:a och 3:e klass, enkel och tur och retur, till varje ort.
BUSS-, BÅT- samt spårvagnsförbindelserna kring Stockholm.
STOCKHOLMS ADRESSKALENDER • FÖRLAG. AB CENTRALTRYCKERIET I STOCKHOLM

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.